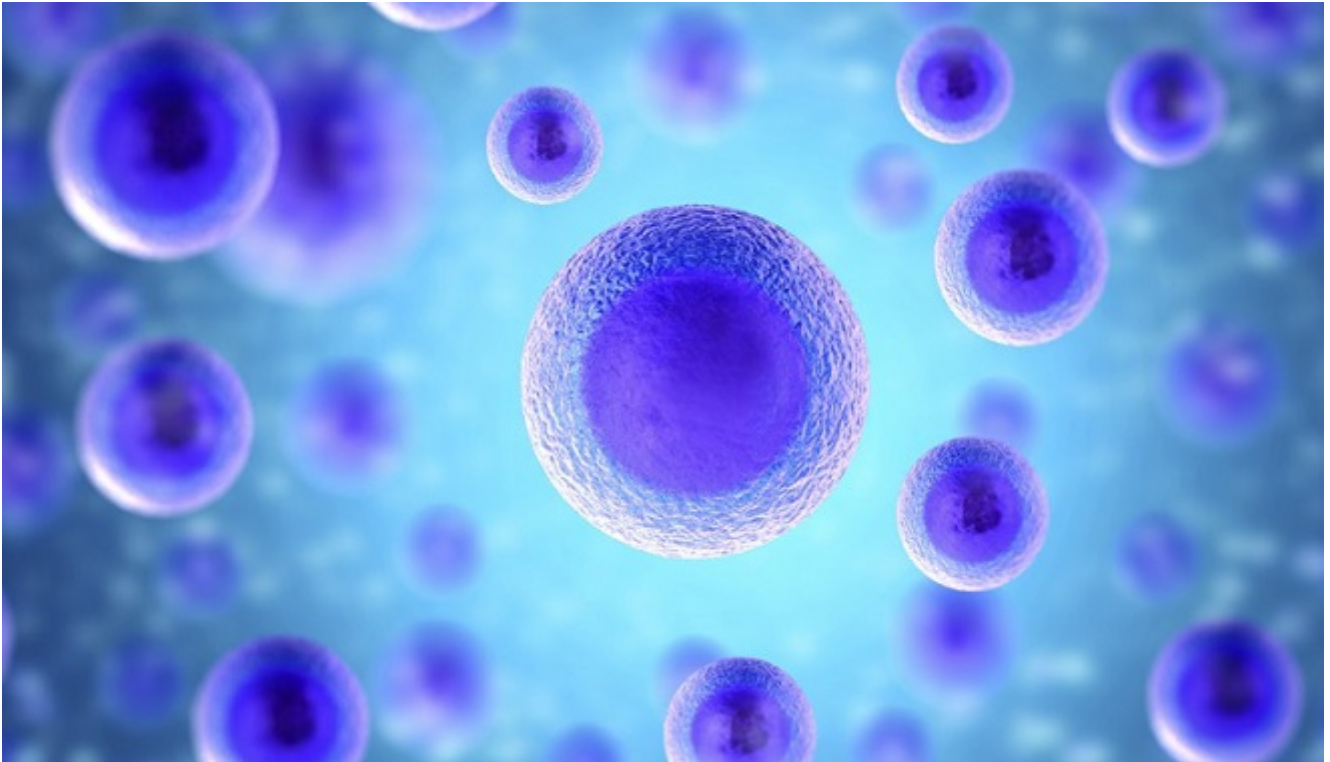


Οι θέσεις των βιοηθικολόγων για την χρήση εμβρυακών γενετικών κυττάρων για επιστημονικούς σκοπούς

Θρησκεία / Βιοηθική

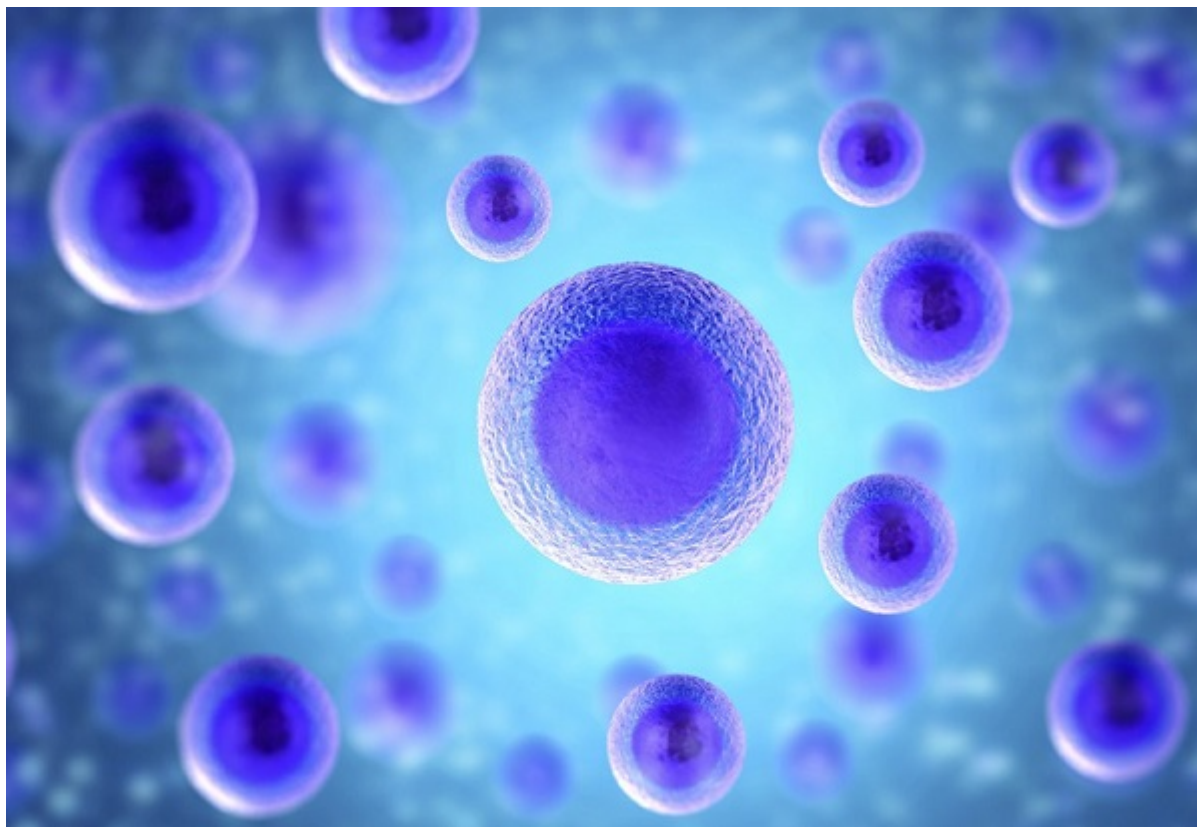
Μαρία Ιωσηφίδου, Νοσηλεύτρια – Μάστερ Θεολογίας



Άξιο σχολιασμού είναι το γεγονός πως η αξιοποίηση υλικού από νεκρά έμβρυα, όπως είναι τα βλαστοκύτταρα, είναι ένα διαφορετικό ζήτημα πολύ πιο πολύπλοκο απ' όσο διαφαίνεται αρχικά. Η χρήση κυττάρων και ιστών από τα νεκρά έμβρυα θα έπρεπε να θεωρείται το ίδιο ηθική όσο και η χρήση των ιστών ενηλίκων ανθρώπων. Δεδομένου ότι είναι ηθικό να χρησιμοποιούνται ιστοί και όργανα από ανθρώπους που βρίσκουν απροσδόκητο θάνατο, δεν υπάρχει λόγος να απαγορεύεται η χρήση οργάνων και ιστών από έμβρυα που επίσης πεθαίνουν απροσδόκητα.

Κατ' αντιστοιχία, όπως η χρήση οργάνων και ιστών από φονευθέντες ανθρώπους επιτρέπεται από ηθική πλευρά, έτσι θα έπρεπε να επιτρέπεται και η χρήση οργάνων και ιστών από έμβρυα που προκύπτουν από άμβλωση, από «πλεονάζοντα έμβρυα» ή από αυτά που παρήχθησαν για τη δημιουργία ιστών και οργάνων, ενώ

τα ίδια ισχύουν και για τη γνώση που προέρχεται από έρευνες πάνω στα έμβρυα. Τα παραπάνω προκύπτουν από την θεώρηση που ορίζει πως δεν είναι καταδικαστέα η χρήση για καλό σκοπό κάτι που προέκυψε με μη αποδεκτά μέσα, από τη στιγμή που δεν ενθαρρύνθηκε η χρήση τους και δεν αποφεύχθηκε η καταδίκη τους. Η πραγματικότητα αυτή, ισχύει όμως μόνο για την περίπτωση που τα κύτταρα δεν είναι ικανά να δώσουν κύτταρα όλων των τάξεων, δεν βρίσκει δηλαδή εφαρμογή στα βλαστοκύτταρα[199].



Οι περισσότεροι δυτικοί βιοηθικολόγοι δε θεωρούν σοβαρό λόγο για να είναι επιφυλακτικοί απέναντι στη θεραπεία με χρήση γενετικών κυττάρων το επιχείρημα του σεβασμού της ζωής των εμβρύων, αφού όπως έχει ήδη ειπωθεί, δε θεωρούν το έμβρυο ζωντανό ανθρώπινο οργανισμό από το στάδιο της γονιμοποίησης. Παρόλα αυτά, η στάση τους είναι κριτική ή ακόμα και αρνητική συμφωνώντας με τους ορθόδοξους βιοηθικολόγους. Οι διαφορές βρίσκονται στους λόγους για τους οποίους η στάση τους είναι αρνητική, καθώς είναι επιφυλακτικοί στην εξέλιξη της μεθόδου, θεωρώντας ότι το κόστος της έρευνας είναι δυσανάλογα υψηλό σε σχέση με τα αποτελέσματα και προτείνουν ως εναλλακτικές λύσεις την προεμφυτευτική διάγνωση, την προγεννητική διάγνωση και τον τερματισμό της κύησης. Η αντίφαση αυτή στις απόψεις των βιοηθικολόγων προσθέτει μια παραπάνω δυσκολία στο μελετητή της βιοηθικής θεώρησης των γενετικών εφαρμογών μέσα στα πλαίσια της ορθόδοξης διδασκαλίας. Η τελευταία τονίζει την αντίθεσή της στη μέθοδο στηριζόμενη στην αρχή του σεβασμού στη ζωή του εμβρύου, σε

αντίθεση με την βιοηθική, η οποία καταλήγει στο ίδιο αποτέλεσμα στηριζόμενη όμως σε τελείως διαφορετική ανθρωπολογική θεώρηση. Ο προβληματισμός και η αμφισβήτηση της θεραπείας δεν οφείλεται στην λογική της έλλειψης σεβασμού απέναντι στην ανθρώπινη ζωή, αλλά στη ύπαρξη άλλων λύσεων πολύ πιο οικονομικών, όπως είναι η άμβλωση. Η ορθόδοξη ηθική θα έβλεπε θετικά αυτή τη μορφή θεραπείας υπό την προϋπόθεση της διεξαγωγής της επιστημονικής έρευνας και της εφαρμογής της θεραπείας χωρίς την καταστροφή των εμβρύων, κάτι που τη δεδομένη χρονική περίοδο φαντάζει από πολύ δύσκολο έως αδύνατο. Η ορθόδοξη Εκκλησία όμως οφείλει να αφήσει μια δυνατότητα επανεξέτασης του θέματος καθώς, αν η μέθοδος επιτευχθεί κάτω από τις προϋποθέσεις που τέθηκαν παραπάνω, θα αποτελέσει τη λύση σε αριθμό άλλων ηθικών προβλημάτων.

Το γεγονός πως η πραγματικότητα έχει δείξει ότι σε πολλές περιπτώσεις εφευρέσεις και ανακαλύψεις που έγιναν για το καλό της ανθρωπότητας τελικά χρησιμοποιήθηκαν με κακούς σκοπούς, έως και για μαζικές καταστροφές, δημιουργεί έναν ακόμα ηθικό προβληματισμό. Μερίδα βιοηθικολόγων υποστηρίζει ότι η θεραπεία στα γενετικά κύτταρα είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα αποτελέσει την αρχή για βελτιωτικές παρεμβάσεις. Η άποψη αυτή επικρίθηκε σθεναρά από τους υποστηρικτές της μεθόδου με τη λογική ότι εισάγει την νοοτροπία του «ολισθηρού κατήφορου». Παρόλα αυτά δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι δεν έχει βάση, ειδικά αν ληφθεί υπόψη η αδυναμία που παρουσιάζουν οι δυτικές κοινωνίες στην αντίσταση απέναντι στον καταναλωτισμό, ακόμη και σε κρίσιμα θέματα όπως το συγκεκριμένο. Αρκετά μεγάλη μερίδα ορθόδοξων και μη βιοηθικολόγων θεωρεί ότι ο πειρασμός για τη χρήση της παρέμβασης για βελτιωτικούς σκοπούς θα είναι πολύ μεγάλος για να του αντισταθεί έστω μια μικρή μερίδα ατόμων από τη στιγμή που αυτή θα εφαρμοστεί κλινικά. Η ορθόδοξη διδασκαλία έχει εισάγει την μορφή του ασκητισμού στην πραγματικότητά της, κάτι που ίσως μπορεί να αποτελέσει τη λύση στο συγκεκριμένο θέμα. Η άσκηση, όντας στην αντίθετη όχθη του καταναλωτισμού εμφανίζει τις πλαστές ανάγκες του θεραπεύοντα τη βούλησή του και διευκολύνοντάς τον να απελευθερωθεί από τη δουλεία του κόσμου[200]. Ο αυτοπεριορισμός με την ίδια τη θέληση του χριστιανού τον βοηθά να περιορίσει τις τάσεις για την απόκτηση πλαστών ηδονών και δίνει την κατάλληλη φώτιση στον άνθρωπο ώστε να καταλάβει ποιες είναι οι πραγματικές του ανάγκες. Έτσι, οι ορθόδοξοι βιοηθικολόγοι διατείνονται, πως «η αδυναμία αντίστασης στον πειρασμό του καταναλωτισμού και η έλλειψη εμπιστοσύνης στον άνθρωπο των δυτικών κοινωνιών δεν είναι επαρκείς λόγοι για την εγκατάλειψη της έρευνας θεραπευτικής μεθόδου, η οποία μπορεί να αποβεί ευεργετική για το ανθρώπινο γένος»[201]. Η ορθόδοξη σκέψη σύμφωνα με τα παραπάνω θα μπορούσε να λειτουργήσει σε διαφορετική βάση από τη βιοηθική προσπαθώντας να θέσει

πνευματικές αρχές, οι οποίες θα αποτελούν τον δρόμο πάνω στον οποίο θα κινηθεί και με τις οποίες θα επαναπροσανατολιστεί η βιοτεχνολογία, αντί να καταναλωθεί στην προσπάθεια εξεύρεσης και επιβολής ηθικών ορίων.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

[199] H. T. Engelhardt, «Τα θεμέλια της βιοηθικής» (2007), Μετάφραση, Τσαλίκη-Κιόσογλου, σ.323

<http://bit.ly/2xLQmev>